

D

Demokraatti
PERUSTETTU VUONNA 1895

RAISA CACCIATORE • 24

Perhearvojen puolustaja

HIRVI, SYKSYN RIISTAHERKKU,
niitä kaataa meille Eestin serkku.

www.wotkins.fi
CHIEF WOTKINS
Laatua lautaselle

Tehäänmyymälä, Vanha talvitie 8, 00580 Helsinki
Chef Wotkinsin palveluskielit
Prisma Rätkekeskus ja S-Market Solos Helsinki

N° 44

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen pää-äänenkannattaja • Hinta 3 €

2. MARRASKUUTA 2017

Virpi Kirves-Torvinen <https://www.lehtiluukku.fi/esikatselu/demokraatti/2.11.2017/163108.html> Kuvat Jari Soini

24 Demokraatti
2. MARRASKUUTA 2017

Demokraatti 25
2. MARRASKUUTA 2017

Olipa kerran minä
Teksti VIRPI KIRVES-TORVINEN • Kuvat JARI SOINI

Hassutteleva äiti

Lastopsykiatri Raisa Cacciatore oli vähän aikaa sitten lentokoneessa työmatkalla Rovaniemelle. Yhtäkkiä hänen vierensä kyyristyi lentoemäntä, joka kertoi mieleensä jääneestä Cacciatoren ohjeesta: Jos lapsi kertoo aikovansa isona astronautiksi, niin tulee sanoa: Sinusta tulee ihan varmasti ihana astronautti.

Cacciatore on julkaisut useita kirjoja, luennoinut Suomessa ja ulkomailla, sekä vastaanottanut lukuisia eri palkintoja ja tunnustuksia työstään.

– Menestyksiä on ollut vaikea ottaa vastaan. Lapsena menin ihan sekaisin kohteliaisuudesta, töksäytin takaisin jotain. Huomion keskipisteeksi joutuminen merkitsi katastrofia.

Aikuisiällä Cacciatore on muuttanut minäkuvansa. Hän on oppinut omien ajatustensa ja sanojensa merkityksen, jolloin voi ottaa vastaan myös menestymistä. Se tuntuu hienolta. Cacciatoresta on häkellyttävää huomata, miten nykyisin nuoret osaavat ottaa vastaan kiitosta ja kehuja.

Hassutteleva äiti

Lastopsykiatri Raisa Cacciatore oli vähän aikaa sitten lentokoneessa työmatkalla Rovaniemelle. Yhtäkkiä hänen vierensä kyyristyi lentoemäntä, joka kertoi mieleensä jääneestä Cacciatoren ohjeesta: Jos lapsi kertoo aikovansa isona astronautiksi, niin tulee sanoa: Sinusta tulee ihan varmasti ihana astronautti.

Cacciatore on julkaisut useita kirjoja, luennoinut Suomessa ja ulkomailla, sekä vastaanottanut lukuisia eri palkintoja ja tunnustuksia työstään.

– Menestyksiä on ollut vaikea ottaa vastaan. Lapsena menin ihan sekaisin kohteliaisuudesta, töksäytin takaisin jotain. Huomion keskipisteeksi joutuminen merkitsi katastrofia.

Aikuisiällä Cacciatore on muuttanut minäkuvansa. Hän on oppinut omien ajatustensa ja sanojensa merkityksen, jolloin voi ottaa vastaan myös menestymistä. Se tuntuu hienolta. Cacciatoresta on häkellyttävää huomata, miten nykyisin nuoret osaavat ottaa vastaan kiitosta ja kehuja.

- Omassa lapsuudessani olimme avainkaulalapsia. Silloin ei vielä ollut käsitteitä varhainen vuorovaikutus tai tunnetaidot.

Cacciatoren äiti kuoli juuri ennen tyttären kuusivuotispäivää. Jo lapsena Cacciatore oli sovittelija. Syyllisyys ja huonous kalvoivat. Hän mietti, miten kaikkein rakkain ihminen saattoi hylätä hänet? Cacciatore katsoo nyt omaa itseään lapsena surullisin ja hyväksyvin silmin.

- Kunpa voisin palata ja ottaa häntä kädestä kiinni, rauhoitella, kannustaa ja selittää asioita. Lapsi kamppaili satojen kysymysten keskellä, vailla vastauksia tai kykyä kysyä. Sukupolvien ketjussa neuvotte-lutaitoja tai itsetuntoa ei tuettu.

Hammaslääkäri-isä pakeni menestystä työhönsä ja teosofiyhteisöön. Omien kokemustensa myötä Cacciatore on ollut helppoa asettua lapsen asemaan. Hän tietää, mitä tarkoittaa tulla hylätyksi tai koltokohdeksi.

- Osaan hiljentyä lapsen kokemuksen äärelle, antaa hänen sanoilleen ja pohdintoilleen tilaa. Toisaalta voin luoda toivoa, kannustaa ja valaa uskoa parempaan.

Ylpeästi mallina

Alun perin Cacciatore ei edes harkinnut erikoistuvansa psykiatriaan. Se tuntui liian vaaralta, jopa ahdistavalta. Kirjat syntyivät Cacciatoreen huomattavasti monien vanhempien kamppailevan samanlaisten kysymysten parissa.

- Tunsin olevani äitiniä jatkuvasti pulassa. Halusin olla hyvä vanhempi, mutta vailla malleja se oli ongelmallista. Päätin sitten ottaa asioista perin pohjin selvää.

Cacciatore pettyi välillä psykiat-rian oppikuntiin, joissa yksittäisten gurujen opit tuntuivat olevan kaukana toisistaan ja käytännöstä. Hänestä on ollut kuitenkin hienoa seurata uusien tutkimustulosten

” Suomi tarvitsee perhearvoja enemmän kuin koskaan.

RAISA CACCIATORE

- ◆ syntynyt 1956 Helsingin maalaiskunnassa
- ◆ lastenpsykiatri, Väestöliiton asiantuntijalääkäri, nuorisolääkäri
- ◆ kirjoittanut useita kirjoja aikuisille, nuorille, lapsille ja vauvoille
- ◆ Suomen Tietokirjailijoiden Tietopöllö-palkinto 2003
- ◆ Vuoden kouluterveysteko 2010, Vuoden käyttäytijä 2010, Vuoden ajattelija 2012
- ◆ Valtion tiedonjulkistamisen elämäntyöpalkinto 2017
- ◆ tekee väitöskirjaa lasten seksuaaliterveyden tukemisesta
- ◆ naimisissa, kaksi aikuista lasta

käyttöönottoa sekä lasta ymmärtävien auttamiskeinojen kehitystä.

Vuosina 1990–2007 Cacciatore piti Auroran sairaalan ja HYKS:n nuorisopoliklinikalla erikoislääkärin seksuaaliterveysvastaanottoa erityisnuorille. Hän huomasi seksuaalisuuden kattavan koko kehon, minäkuvan ja tunteet.

- Kun tuet nuorta yhdessä asiassa, se heijastuu hänen kaikkiin elämän-alueisiinsa.

Itsetunto kehittyi lapsuuden ja nuoruuden aikana. Cacciatore muistuttaa, että mielen työkalut ovat yhä enemmän tarpeen informaatioon perustuvassa yhteiskunnassa.

- Tavallisuus on taivaallista. Sitä sanomaa pitäisi tuoda lapsille ja nuorille, sekä olla myös itse ylpeästi mallina. Suorituspainet, riittämättömyyden ja huonommuuden kokemukset kasvavat, jos jääme kaupallisen informaation varaan.

Nuoret vertaavat itseään tähän ”yleiseen käsitykseen normaalista”, mitä myös sosiaalinen media ruokkii.

Cacciatore iloitsee, miten Väestöliiton ponnistelujen jälkeen seksuaalikasvatus on mukana varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Myös Euroopan lapsiasiavaltuutetut ovat

nostaneet asian tänä vuonna esiin. Jos Cacciatoren unelma täyttyisi, niin lapset kuin nuoret osaisivat toimia pelottavassa tilanteessa sanomalla ei, poistumalla ja kertomalla aikuiselle.

- Jos estämme yhdenkin lapsen tai nuoren seksuaalisen hyväksikäyttötapauksen, kaikki tämä työ on ollut sen väärti.

Vaivattomia suoriutujia

Cacciatore muistuttaa, ettei järki tule lapselle tai nuorelle itsestään. ”Käytä järkeäsi” tai ”olet liian pieni kysymään sellaisia”-vinkit eivät auta. Hän haluaa olla viemässä eteenpäin lapsuuden ja nuoruuden kunnioittamista. On hyvä nähdä monia erilaisia tapoja elää ja toimia.

- On luonnollista, että nuoren riskinarviointikyky on heikko.

Vahinkoja kuitenkin sattuu, ja niistä selviää. Parhaiten Cacciatoren

” Tavallisuus on taivaallista. Sitä sanomaa pitäisi tuoda lapsille ja nuorille.

mukaan onnistuu, jos osaa sivuuttaa tapahtuneen vähällä, oppii mitä voi, eikä anna tuskittelulle painoarvoa.

Tämän hetken haasteena ovat kotien kiire, stressi ja mielenterveys. Jotkut lapsista pyrkivät olemaan mahdollisimman vaivattomia suoriutujia tukeakseen ja suojataksaan vanhempiaan. Se voi kostautua aikuistuessa puhkeavana ahdistushäiriönä ja suoriutumattomuutena.

Varsinkin seksuaali- ja aggressio- kasvatuksessa isovanhempien näkemykset voivat olla vanhakantaisia.

Aina on toivoa

Kun vastassa on erityisen vaativa tapaus, Cacciatore virittäytyy ja terästäytyy kuuntelemaan. Hän miettii, miten voisi saada kaiken tietotaidon, resurssit ja empatian liikkeelle nuoren avuksi.

- Satutettu nuori ei luota aikuisiin eikä halua turvautua heihin. Silloin olemme vakavilla vesillä. Siihen pisteeseen ei saisi ketään päästää.

Cacciatoren kokemuksen mukaan aina kannattaa yrittää. Ei voi tietää, milloin nuori ottaa puheesta kopin.

- Lapsia ja nuoria hoitaessani olen nähnyt sen huikean kapasiteetin,

mikä heillä on vahvistua joskus ihan lyhyestäkin, oikea-aikaisesta tuesta.

Lastenpsykiatri suosittelee ulkopuolisen tuen hyödyntämistä matallalla kynnyksellä.

- Ulkopuolinen voi nähdä kokonaisuuksia ja suhtautua hyväksyvällä myötätunnolla toilailuihin, jotka itsestä tuntuvat anteeksiantamattomilta tai käsittelemättömiltä.

Heikko-osaisten "pöyristely" tai hukassa olevasta vanhemmuudesta puhuminen eivät hänestä auta.

- Vanhemmat tekevät yleensä parhaansa, sen minkä heidän voimilleen on siinä tilanteessa mahdollista.

Vastuunkantaja puuttuu

Nykyiset poliittiset toimet näyttävät Cacciatoresta lähinnä tekohengitykseltä. Nopea lapsen ja nuoren arjessa toimiva apu olisi tarpeen. Yhteiskunnan on kannettava vastuunsa ja rakennettava myös mielenterveydeltään tervettä kansakuntaa.

- Tilastot ja riskit tiedämme. Kun 1990-luvulla perhekasvatus lopetettiin kouluissa ja kouluterveydenhuoltoa supistettiin, nuorten abortit lisääntyivät kahdeksan vuoden aikana puolella. Suomi tarvitsee perhearvoja enemmän kuin koskaan.

” Jopa palveluissa annetaan asiakkaan ymmärtää, että pitäisi selvittää yksin.

Tuolloin terveydenhuoltoon kohdistuneiden leikkausten takia myös monet ehkäisyneuvolat joutuivat sulkemaan ovensa. Varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa läsnäolevien aikuisten vähentäminen johtaa lasten ja nuorten levottomuuteen, kiusaamiseen ja turvattomuuden lisääntymiseen.

- Opiskelupaikkojen puuttuminen ja nuorisotyöttömyys ovat myrkyä itsenäistyville nuorelle.

Syrjäytyminen on Cacciatoren mukaan usein syöksykierre, jolloin asiat ovat kasautuneet. Yhteiskunnan arvot ovat koventuneet.

- Jopa palveluissa annetaan asiakkaan ymmärtää, että pitäisi selvittää yksin, ilman tukea. Ihminen tarvitsee taakankantajia.

Hassutteleva vanhempi

Kuorolaulu ja valokuva-albumien tekeminen ovat Cacciatoren mieli-

puuhia vapaa-ajalla. Hän on tehnyt albumin myös isoisästään SDP:n kansanedustaja (1908–1918) **Evert Elorannasta**, jota ei koskaan ehtinyt tavata. Eloranta oli torppari, joka oli sisällissodassa vallankumouksen johtoportaa. Hän ajoi heikompien puolta, mikä on myös Cacciatorelle rakas ja tärkeä asia.

Omat lapset palauttavat hänet maanpinnalle ja toisaalta kannustavat eteenpäin.

- Itse olen ollut aika hassutteleva vanhempi. Mottonani on ollut, huonokin viitsi on parempi kuin ei mitään. Yhdessä nauraminen on parasta liimaa perheessä.

Cacciatorella on vahvistunut ajatus siitä, mitä aikoo tehdä, hän pyrkii tekemään sen tänään. Hän myös huolehtii terveydestään mahdollisimman hyvin.

- Kuoleman mahdollisuus on koko ajan. En ylläty siitä yhtään.

Cacciatorelle myönteisyys ja kannustaminen ovat tärkeitä. Hän on mennyt vastikään naimisiin opiskeluaikaisen kurssikaverinsa kanssa. Hän haaveilee saavansa lasten seksuaaliterveyden tukemisesta väitöskirjansa joskus valmiiksi. Cacciatoren äiti sanoi "oleellista on vain hyvyys ja aurinko". Tytär voi vain ihmetellä äitinsä silloista viisautta. **D**

KOLME KYSYMYSTÄ JA VASTAUSTA

Mihin jokaisella lapsella on oikeus?

Ainakin yhteen hyvinvoivaan aikuiseen.

Mitä uutta alaa lähtisit nyt opiskelemaan, jos pitäisi?

Ehkä musiikkia.

Millaisen neuvon antaisit itsellesi kolmekymmentä vuotta vanhempana nykyiseen elämäntilanteeseesi?

Anna mennä!

